

รายงานนวัตกรรม
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องอัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ
โดยการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการคณิตศาสตร์กับภูมิปัญญาท้องถิ่น
“ข้าวหลามโมเดล (Khao-Lam Model)”

นางสาวมลวัลย์ ทองดี

ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง
ต.หนองเมือง อ.ม่วงสามสิบ จ.อุบลราชธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

๑. **ชื่อนวัตกรรม** : การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการคณิตศาสตร์กับภูมิปัญญาท้องถิ่น “ข้าวหลามโมเดล (Khao-Lam Model)”

๒. **ผู้จัดทำ** : นางสาวมลิวรัลย์ ทองดี ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

๓. **ระยะเวลาในการพัฒนานวัตกรรม** : ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๙ (ปีการศึกษา ๒๕๖๘)

๔. ที่มาและความสำคัญ

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการคณิตศาสตร์กับภูมิปัญญาท้องถิ่น “ข้าวหลามโมเดล (Khao-Lam Model)” การจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลของผู้เรียน โดยเฉพาะในเรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ซึ่งเป็นเนื้อหาพื้นฐานที่สำคัญและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อย่างไรก็ตาม จากการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมา พบว่านักเรียนจำนวนหนึ่งยังมีความเข้าใจในเนื้อหาดังกล่าวค่อนข้างจำกัด เนื่องจากการเรียนการสอนส่วนใหญ่ มุ่งเน้นการคำนวณตามแบบฝึกหัดในตำรา ทำให้ผู้เรียนมองว่าคณิตศาสตร์เป็นเรื่องยากและเป็นนามธรรม ขาดการเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับที่ยังต้องพัฒนาแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้กับบริบทของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคณิตศาสตร์กับการดำรงชีวิตจริง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ที่สั่งสมจากประสบการณ์ของคนในชุมชน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า ตัวอย่างเช่น การทำข้าวหลาม ซึ่งเป็นอาหารพื้นบ้านที่มีขั้นตอนและกระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด อัตราส่วนของวัตถุดิบ การปรับสัดส่วนของสูตร และการคำนวณต้นทุนหรือกำไรในรูปของร้อยละ จึงสามารถนำมาใช้เป็นสถานการณ์การเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ จึงได้พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ “ข้าวหลามโมเดล (Khao-Lam Model)” ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ ๓ ขั้นตอน ได้แก่ K (Knowledge from Local Wisdom) การสร้างความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านการศึกษาขั้นตอนและวัตถุดิบในการทำข้าวหลาม L (Learning by Doing) การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การคำนวณอัตราส่วนและสัดส่วนของวัตถุดิบ รวมถึงการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากสถานการณ์จริง และ M (Mathematical Application) การนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ เช่น การคำนวณร้อยละของส่วนผสม ต้นทุน และกำไรจากการจำหน่ายข้าวหลาม

การจัดการเรียนรู้ด้วยข้าวหลามโมเดลช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning และ Learning by Doing ผู้เรียนมีโอกาสคิดวิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ และเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง ทำให้เข้าใจแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และการแก้ปัญหา ตลอดจนปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดังนั้น การพัฒนานวัตกรรม “ข้าวหลามโมเดล (Khao-Lam Model)” จึงมีความสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในเรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการบูรณาการองค์ความรู้ทางวิชาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและชุมชนอย่างยั่งยืน

๕. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตาม ข้าวหลามโมเดล (Khao-Lam Model)

๒) เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านกระบวนการ ลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) การทำงานร่วมกันและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกิจกรรมการเรียนรู้

๖. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๘ จำนวน ๒๕ คน

๗. เครื่องมือที่ใช้

๑. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ Khao-Lam Model
๒. ใบความรู้เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ
๓. ใบกิจกรรมที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียน ได้ฝึกคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหา ประกอบด้วย ใบกิจกรรมที่ ๑ เรื่อง อัตราส่วนกับการทำข้าวหลาม
ใบกิจกรรมที่ ๒ เรื่อง สัดส่วนกับสูตรข้าวหลาม
ใบกิจกรรมที่ ๓ เรื่อง ร้อยละกับการคำนวณกำไรจากการขายข้าวหลาม
๔. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
๕. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนด้านทักษะและกระบวนการ
๖. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๘. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

๑. ชั้นศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ (Problem Analysis) เป็นขั้นตอนวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน และปัญหาในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์

- ๑.๑ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ
- ๑.๒ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ๑.๓ สสำรวจบริบทของชุมชนและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น การทำข้าวหลาม
- ๑.๔ ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และแนวคิดเกี่ยวกับ Active Learning และการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

๒. ขั้นตอนออกแบบนวัตกรรม (Innovation Design) เป็นขั้นตอนการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ Khao-Lam Model

๒.๑ มีการกำหนดแนวคิดและองค์ประกอบของ Khao-Lam Model

๒.๒ โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ๓ ชั้น ได้แก่

K (Knowledge from Local Wisdom) เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

L (Learning by Doing) ลงมือปฏิบัติและคำนวณจากสถานการณ์จริง

M (Mathematical Application) ประยุกต์ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์

๒.๓ จัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ และใบกิจกรรม

๒.๔ สร้าง เครื่องมือวัดและประเมินผล เช่น แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน และแบบประเมิน

ทักษะ

๓. ขั้นตอนทดลองใช้ (Implementation) เป็นขั้นตอนการนำ Khao-Lam Model ไปทดลองใช้กับนักเรียน

๓.๑ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน K-L-M

๓.๒ ให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์และขั้นตอนการทำข้าวหลาม

๓.๓ ให้นักเรียนคำนวณ อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ จากสถานการณ์จริง

๓.๔ ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม การอภิปราย และการนำเสนอ

๔. ขั้นประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนการตรวจสอบประสิทธิผลของนวัตกรรม

๔.๑ เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

๔.๒ ประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และการประยุกต์ใช้ความรู้

๔.๓ สอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เรียน

๕. ขั้นปรับปรุงและพัฒนา (Improvement) เป็นขั้นตอนการนำผลการประเมินมาพัฒนานวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้น

๕.๑ วิเคราะห์ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้

๕.๒ ปรับปรุงแผนการสอน สื่อ และกิจกรรมการเรียนรู้

๕.๓ พัฒนารูปแบบนวัตกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนมากขึ้น

๙. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์

การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล มีทักษะในการแก้ปัญหา และสามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การเรียนคณิตศาสตร์จึงไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการท่องจำสูตรหรือการทำแบบฝึกหัดเท่านั้น แต่ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจริง โดยเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ในชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของคณิตศาสตร์ในการดำรงชีวิต

๒) แนวคิดการเรียนรู้แบบ Active Learning

Active Learning เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ การจัดกิจกรรมตามแนวคิด Active Learning ช่วยพัฒนาทักษะสำคัญของผู้เรียน เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ใน Khao-Lam Model ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมจริง เช่น การคำนวณอัตราส่วนของวัตถุประสงค์ในการทำข้าวหลาม

๓) แนวคิดการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing)

แนวคิดการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ เป็นแนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการทดลอง การปฏิบัติ และการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะสามารถสร้างความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นเมื่อได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการทำข้าวหลามเป็นสถานการณ์การเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคำนวณอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละจากกิจกรรมจริง ส่งผลให้การเรียนรู้มีความหมายและเกิดความเข้าใจที่ยั่งยืน

๔) ทฤษฎี Constructivism (คอนสตรัคติวิซึม) หรือทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

แนวคิดทางการศึกษาที่เชื่อว่าความรู้ไม่ได้เกิดจากการถ่ายทอดโดยตรงจากครู แต่ผู้เรียนสร้างความเข้าใจใหม่ขึ้นเองโดยการนำประสบการณ์และพื้นฐานความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ ผ่านการลงมือทำ การสำรวจ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

สาระสำคัญของทฤษฎี Constructivism

๑. ผู้เรียนสร้างความรู้เอง (Active Learning): ผู้เรียนมีบทบาทหลักในการคิด วิเคราะห์ และทำความเข้าใจโลกด้วยตนเอง

๒. ความรู้เดิมสำคัญมาก: ผู้เรียนใช้ประสบการณ์เดิม (Prior Knowledge) มาตีความและต่อยอดเป็นความรู้ใหม่

๓. เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง: เน้นการปฏิบัติ (Learning by Doing) การลองผิดลองถูก และการแก้ปัญหา

๔. เรียนรู้ผ่านสังคม (Social Interaction): การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทำงานร่วมกับผู้อื่นช่วยให้สร้างความเข้าใจได้ลึกซึ้งขึ้น

๕. ครูเป็นโค้ช (Facilitator): ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บรรยาย (Lecturer) มาเป็นผู้ชี้แนะ สนับสนุน และจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถามและอยากเรียน

๕) แนวคิดการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์และการสั่งสมของคนในชุมชน ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตของคนในสังคม การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองและสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการกับชีวิตจริงได้ ในกรณีของ การทำข้าวหลาม ซึ่งเป็นอาหารพื้นบ้านที่มีขั้นตอนการกำหนดสัดส่วนของวัตถุดิบ จึงสามารถนำมาใช้เป็นบริบทในการเรียนรู้เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละได้อย่างเหมาะสม

๑๐. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

๑. ขั้นเตรียมการ (Preparation)

เป็นขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑.๑ ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวชี้วัดในสาระคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ

๑.๒ ศึกษาแนวคิดและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม Khao-Lam Model

๑.๓ ออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการทำข้าวหลาม

๑.๔ จัดเตรียม สื่อการเรียนรู้ ใบกิจกรรม และอุปกรณ์

๑.๕ สร้าง เครื่องมือวัดและประเมินผล เช่น แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน และแบบประเมิน

ทักษะ

๒. ขั้นตอนการนำนวัตกรรมไปใช้ (Implementation)

เป็นขั้นตอนการนำนวัตกรรมไปใช้ตาม Khao-Lam Model ซึ่งประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน

๒.๑ ขั้น K : Knowledge from Local Wisdom การสร้างความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการพูดคุยเกี่ยวกับข้าวหลาม

๒. ศึกษาวัตถุดิบและขั้นตอนการทำข้าวหลาม

๓. ให้นักเรียนวิเคราะห์ อัตราส่วนของวัตถุดิบ

๒.๒ ขั้น L : Learning by Doing การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ

๑. นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม

วัตถุประสงค์เท่าใด

๒. คำนวณ สัดส่วนของวัตถุประสงค์

๓. ปรับสูตรข้าวหลามตามจำนวนที่ต้องการ

ถ้าสูตรข้าวหลามใช้ข้าวเหนียว : กะทิ = ๒ : ๑ ถ้าต้องการทำเพิ่มเป็น ๑๐ กระบอก ต้องใช้

๒.๓ ชั้น M : Mathematical Application การประยุกต์ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์

๑. วิเคราะห์สถานการณ์จริง เช่น การคำนวณต้นทุน การคำนวณกำไรเป็นร้อยละ

๒. ให้นักเรียนสร้างโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากสถานการณ์การทำข้าวหลาม

๓. นำเสนอและอภิปรายผลการเรียนรู้

๓. ชั้นประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนการตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้

๓.๑ ทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน

๓.๒ ประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานกลุ่ม

๓.๓ ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

๔. ชั้นสะท้อนผลและปรับปรุง (Reflection and Improvement)

เป็นขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

๔.๑ วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

๔.๒ สรุปข้อดีและข้อจำกัดของการใช้นวัตกรรม

๔.๓ ปรับปรุงแผนการสอนและกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๑๑. ผลที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย (ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ เจตคติ สมรรถนะ)

๑. ด้านความรู้ (Knowledge)

๑.๑ ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ๘๑.๔

๑.๒ สามารถอธิบายความหมายของอัตราส่วน การเปรียบเทียบสัดส่วน และการคำนวณร้อยละ ได้อย่างถูกต้อง

๑.๓ ผู้เรียนยังสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์กับสถานการณ์จริง เช่น การคำนวณ ส่วนผสมของวัตถุประสงค์ในการทำข้าวหลาม และการคำนวณต้นทุนหรือกำไรจากการจำหน่ายข้าวหลาม ส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

๒. ด้านทักษะ (Skills)

ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่สำคัญจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตาม Khao-Lam Model ได้แก่

๑) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

๒) ทักษะการคำนวณอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ

๓) ทักษะการทำงานร่วมกันและการทำงานเป็นกลุ่ม

๔) ทักษะการสื่อสารและการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์

๓. ด้านคุณลักษณะ (Attributes)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่

๑) ความรับผิดชอบในการทำงาน

๒) ความมีวินัยและความตั้งใจในการเรียนรู้

๓) การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีน้ำใจและเคารพความคิดเห็นของเพื่อน

๔) ความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมของชุมชน

๔. ด้านเจตคติ (Attitude)

๑) ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์และการทำงานกลุ่ม

๒) ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้และเห็นคุณค่าของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

๕. ด้านสมรรถนะ (Competency)

การจัดกิจกรรมตาม Khao-Lam Model ช่วยพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตร

ได้แก่

๑) ความสามารถในการคิด โดยการวิเคราะห์และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

๒) ความสามารถในการแก้ปัญหา จากสถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับการทำข้าวหลาม

๓) ความสามารถในการสื่อสาร ผ่านการอภิปรายและการนำเสนอ

๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต จากการประยุกต์ใช้ความรู้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

๑๒. บทเรียนที่ได้รับ

๑. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับ บริบทจริงและภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาทางคณิตศาสตร์ได้ง่ายขึ้น

๒. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ และทำงานร่วมกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้นอกเหนือจากการเรียนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว

๓. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาการได้ดีขึ้น แต่ยังช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชน

๔. การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนได้พัฒนาทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อและกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

๑๓. เงื่อนไขความสำเร็จ (นักเรียน ครู สถานศึกษา ผู้ปกครอง)

๑. ด้านนักเรียน

๑) นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากกิจกรรมเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

๒) นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) ทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น

๓) การทำกิจกรรมกลุ่มช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหา

๔) ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์กับภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การคำนวณสัดส่วนวัตถุดิบในการทำข้าวหลาม

๒. ด้านครูผู้สอน

๑) ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตร

๒) ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) และส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ของผู้เรียน

กลุ่ม

๓) ครูใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ใบกิจกรรม สถานการณ์ปัญหา และการทำกิจกรรม

๔) ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๓. ด้านสถานศึกษา

๑) สถานศึกษาให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒) มีการส่งเสริมการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนของครู

๓) สนับสนุนสื่อ วัสดุ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

๔) สนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

๔. ด้านผู้ปกครองและชุมชน

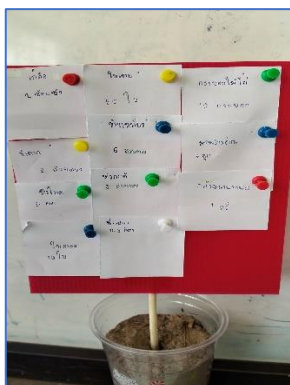
๑) ผู้ปกครองให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

๒) ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ เช่น การถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำข้าวหลาม

๓) การมีส่วนร่วมของชุมชนช่วยทำให้การเรียนรู้มีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน

๑๔. ภาพกิจกรรม

โรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ฉบับที่ 74 วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2569

นายรตัญญู โภกขันธ์
ผอ.สพป.อุบลราชธานี เขต 1

นายรตัญญู โภกขันธ์
ผอ.สพป.อุบลราชธานี เขต 1

นายรตัญญู โภกขันธ์
ผอ.สพป.อุบลราชธานี เขต 1

กิจกรรมเปิดชั้นเรียน(Open Class)

ตามโครงการสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

โรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง ได้จัดกิจกรรม เปิดชั้นเรียน (Open Class) รอบที่ 1 ประจำวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2569 ภายใต้โครงการสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อส่งเสริมการคิดของผู้เรียนจากทรัพยากรในท้องถิ่น รายวิชาคณิตศาสตร์ **หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ** สำหรับนวัตกรรมข่าวท้องถิ่น สร้างคิด สื่อภาษา ภายใต้แนวทางการพัฒนา เป็นโรงเรียนส่งเสริมการคิดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน และยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ มีครูผู้สอนเปิดชั้นเรียน ได้แก่ **คุณครูมลิวรีย์ ทองดี ครูผู้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** และมีคณะ ผู้สังเกตประกอบด้วย นายวุฒิชัย เภาสุรี รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง คุณครูปัทมา นะรา คุณครูอำนาจ มณีเขียว และ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผ่านกระบวนการ PLC 1) เล่าก่อนสอน 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) สะท้อนคิด

กิจกรรมเปิดชั้นเรียนในครั้งนี้ เป็นเวทีสำคัญในการสะท้อนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่การเป็นสถานศึกษานำร่องด้านนวัตกรรมการศึกษาอย่างยั่งยืน

เว็บไซต์โรงเรียน : www.โรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง.com หมู่ 13 บ้านสร้างมิ่ง
ตำบลหนองเมือง อำเภอเมืองสามสิบลี จังหวัดอุบลราชธานี 34140

๑๕. ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ

จำนวน ๘ ชั่วโมงแผนการ

จัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่องอัตราส่วนในชีวิตประจำวัน

สอนวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

จำนวน ๑ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ จำนวนและพีชคณิต

มาตรฐานการเรียนรู้ ค ๑.๑

เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ความสัมพันธ์ของจำนวน และการดำเนินการของจำนวน
ตัวชี้วัด

ค ๑.๑ ม.๑/๑ เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน
ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อจบกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถ

๑. อธิบายความหมายของ อัตราส่วน ได้ (ด้านความรู้)
๒. เขียนอัตราส่วนจากสถานการณ์การทำข้าวหลามได้ (ด้านทักษะ)
๓. แก้ปัญหาเกี่ยวกับอัตราส่วนในสถานการณ์จริงได้ (ด้านกระบวนการคิด)
๔. ทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม (ด้านคุณลักษณะ)

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

อัตราส่วนเป็นการเปรียบเทียบปริมาณของสิ่งสองสิ่งหรือมากกว่า ซึ่งสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน
เช่น การกำหนดปริมาณวัตถุดิบในการทำอาหาร การผสมเครื่องดื่ม หรือการคำนวณส่วนผสมต่าง ๆ

๔. สาระการเรียนรู้

การเรียนรู้เรื่องอัตราส่วน ช่วยให้นักเรียนสามารถเปรียบเทียบปริมาณและนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง
เช่น การกำหนดสูตรส่วนผสมในการทำข้าวหลาม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

๕. สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ใช้ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนของจำนวนหลาย ๆ จำนวนในการแก้ปัญหาสถานการณ์ที่พบในชีวิต
จริงได้อย่างคล่องแคล่ว

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้

๑.๑ ตั้งใจเรียน

๑.๒ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๒.๑ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้แล้วเสร็จ

๒.๒ ความสามัคคีในการทำงานเป็นกลุ่ม

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

ใช้กระบวนการ Khao-Lam Model (K-L-M)

ขั้นที่ ๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (๕ นาที)

๑. ครูนำภาพหรือวิดีโอ การทำข้าวหลาม มาให้นักเรียนดู

๒. ครูตั้งคำถามกระตุ้นคิด เช่น

- นักเรียนเคยรับประทานข้าวหลามหรือไม่
- ข้าวหลามทำจากวัตถุดิบอะไรบ้าง
- ถ้าจะทำข้าวหลามหลายกระบอกต้องกำหนดปริมาณวัตถุดิบอย่างไร

๓. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

“การกำหนดปริมาณวัตถุดิบในการทำข้าวหลามเกี่ยวข้องกับ อัตราส่วน”

ขั้นที่ ๒ ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้น K : Knowledge from Local Wisdom (๑๐ นาที)

๑. ครูนำเสนอ สูตรข้าวหลามตัวอย่าง

วัตถุดิบ	ปริมาณ
ข้าวเหนียว	๒ ถ้วย
กะทิ	๑ ถ้วย
น้ำตาล	1/2 ถ้วย
ถั่วดำ	1/2 ถ้วย

๒. ครูอธิบายแนวคิด อัตราส่วน ตัวอย่าง

ข้าวเหนียว : กะทิ = ๒ : ๑

ครูถามคำถาม เช่น อัตราส่วนของข้าวเหนียวต่อกะทิคือเท่าไร

ถ้าเพิ่มข้าวเหนียวเป็น ๔ ถ้วย ต้องใช้กะทีกี่ถ้วย

นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม

ขั้น L : Learning by Doing (๒๐ นาที)

๑. ครูแบ่งนักเรียนเป็น กลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน

๒. แจก ใบกิจกรรม เรื่องอัตราส่วนกับการทำข้าวหลาม

๓. นักเรียนทำกิจกรรม

ตัวอย่างโจทย์ สูตรข้าวหลาม ข้าวเหนียว : กะทิ : น้ำตาล : ถั่วดำ = ๒ : ๑ : ๐.๕ : ๐.๕

ให้นักเรียนตอบคำถาม

- อัตราส่วนของข้าวเหนียวต่อกะทิคือเท่าไร

- ถ้าใช้ข้าวเหนียว ๖ ถ้วย ต้องใช้กะทีกี่ถ้วย

- เขียนอัตราส่วนของวัตถุดิบทั้งหมด

๔. นักเรียนร่วมกันอภิปรายและเขียนคำตอบลงในใบกิจกรรม

ชั้น M : Mathematical Application (๑๐ นาที)

๑. ครูให้สถานการณ์

“ถ้าชาวบ้านต้องทำข้าวหลาม ๒๐ กระบอก โดยใช้สูตรเดิม”

ให้นักเรียนคิดและตอบคำถาม

- ต้องใช้ข้าวเหนียวกี่ถ้วย

- ต้องใช้กะทิกี่ถ้วย

๒. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอคำตอบหน้าชั้นเรียน

๓. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจคำตอบ

ชั้นที่ ๓ ชั้นสรุปทเรียน (๕ นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป

-อัตราส่วนคือการเปรียบเทียบปริมาณของสิ่งต่าง ๆ

-อัตราส่วนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การทำอาหาร

ครูตั้งคำถามสะท้อนความคิด “นักเรียนคิดว่าความรู้เรื่องอัตราส่วนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร”

๘. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพหรือวิดีโอการทำข้าวหลาม

๒. ตัวอย่างวัตถุดิบ เช่น ข้าวเหนียว กะทิ น้ำตาล ถั่วดำ

๓. ใบกิจกรรมเรื่องอัตราส่วนกับการทำข้าวหลาม

๔. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๕. สื่อการสอน PowerPoint

๙. การประเมินผลรวบยอด

ใบกิจกรรมเรื่องอัตราส่วนกับการทำข้าวหลาม

สิ่งที่ต้องการวัด/ประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) นักเรียนสามารถเขียนอัตราส่วน ของจำนวนหลาย ๆ จำนวนใน รูปแบบที่ถูกต้อง	ตรวจใบกิจกรรม	แบบประเมินงาน	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ร้อยละ 70 ขึ้นไป
ด้านทักษะและกระบวนการ (P) นักเรียนสามารถ 1. สื่อสารและสื่อความหมาย เกี่ยวกับการเปรียบเทียบปริมาณ ตั้งแต่ 3 ปริมาณจากสถานการณ์ ในชีวิตจริง ด้วยภาษาและ สัญลักษณ์เกี่ยวกับอัตราส่วนของ จำนวนสองจำนวน 2. เชื่อมโยงความรู้เรื่องอัตราส่วน ของจำนวนหลาย ๆ จำนวนไปใช้ กับสถานการณ์ในชีวิตจริง	สังเกตพฤติกรรม การ เรียนรู้	แบบประเมินทักษะ และกระบวนการทาง คณิตศาสตร์	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ระดับคุณภาพ ดี ขึ้นไป

คุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) นักเรียนมีความมุ่งมั่นในหา อัตราส่วนของจำนวนหลาย ๆ จำนวน	สังเกตพฤติกรรม การ เรียนรู้	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ทาง คณิตศาสตร์	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ระดับคุณภาพ ดี ขึ้นไป
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับ ผู้เรียน ใช้ความสัมพันธ์ของอัตราส่วน ของจำนวนหลาย ๆ จำนวนใน การแก้ปัญหาสถานการณ์ที่พบใน ชีวิตจริงได้อย่างคล่องแคล่ว	สังเกตพฤติกรรม การ เรียนรู้	แบบประเมิน สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ระดับคุณภาพ ดี ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1. ใฝ่เรียนรู้ 1.1 ตั้งใจเรียน 1.2 เอาใจใส่และมีความเพียร พยายามในการเรียนรู้ 2. มุ่งมั่นในการทำงาน 2.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการ ทำงานให้แล้วเสร็จ	สังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ระดับคุณภาพ ดี ขึ้นไป

บันทึกผลหลังสอน

ผลการเรียนรู้

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อ .....ผู้สอน

(นางสาวมลิวัดย์ ทองดี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของหัวหน้างานวิชาการ

.....
.....
.....

ลงชื่อ .....
(.....)
หัวหน้างานวิชาการโรงเรียน

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

ลงชื่อ .....
(.....)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง

แบบสรุปละเอียดก่อนเรียน-หลังเรียน
เรื่องอัตราส่วน สัดส่วนและร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เลขที่	ชื่อ	คะแนนก่อนเรียน (๒๐ คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (๒๐ คะแนน)	ร้อยละ
๑	เด็กชายกฤษฎา จันทะวงศ์	๕	๑๔	๗๐
๒	เด็กชายจิรายุ พันวา	๘	๑๘	๙๐
๓	เด็กชายณัฐภณ อัครภูมิ	๒	๑๐	๕๐
๔	เด็กชายธนากร ระทะนาม	๗	๑๕	๗๕
๕	เด็กชายปริญทร์ บัวหุ่น	๖	๑๔	๗๐
๖	เด็กชายภาคิน สิงค์กาล	๖	๑๔	๗๐
๗	เด็กชายภานุวัฒน์ ต้นสิงห์	๕	๑๕	๗๕
๘	เด็กชายรชานนท์ ยูวะวาสัน	๕	๑๔	๗๐
๙	เด็กชายศิวกร เสียดขุนทด	๘	๑๙	๙๕
๑๐	เด็กชายณัฐพล สาระบุรณ์	๖	๑๖	๘๐
๑๑	เด็กชายอภิรพรรณ กิ่งแสง	๗	๑๗	๘๕
๑๒	เด็กชายทีปกร แดงอุไร	๙	๑๙	๙๕
๑๓	เด็กชายภานุพงศ์ ม่วงมนตรี	๖	๑๕	๗๕
๑๔	เด็กหญิงชนม์พิชา จำปาชัย	๑๐	๑๘	๙๐
๑๕	เด็กหญิงณัฐกมล ไชยวุฒิ	๔	๑๓	๖๕
๑๖	เด็กหญิงนภัสวรรณ เนาราช	๕	๑๕	๗๕
๑๗	เด็กหญิงวชิราภรณ์ แก่นทอง	๖	๑๖	๘๐
๑๘	เด็กหญิงสุจิตตรา ญารักษ์	๖	๑๗	๘๕
๑๙	เด็กหญิงสุพรรณิกา พึ่งประชา	๕	๑๖	๘๐
๒๐	เด็กหญิงสุพิชญา บุญประเคน	๑๑	๑๙	๙๕
๒๑	เด็กหญิงอรุณรัศมี แก้วคุณ	๑๓	๒๐	๑๐๐
๒๒	เด็กหญิงอติตยา ดีการกล	๑๒	๑๙	๙๕
๒๓	เด็กหญิงทราย ป้อมกล้า	๑๓	๒๐	๑๐๐
๒๔	เด็กหญิงประภาสิริ บุญมูล	๗	๑๖	๘๐
๒๕	เด็กหญิงเยาวเรศ ชาวเวียง	๑๑	๑๘	๙๐
	รวม	๑๘๓	๔๐๗	๒๐๓๕
	เฉลี่ย	๗.๓๒	๑๖.๒๘	๘๑.๔
	ร้อยละ	๓๖.๖	๘๑.๔	

สรุป คะแนนก่อนเรียน เฉลี่ย ๗.๓๒ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๖
 คะแนนหลังเรียน เฉลี่ย ๑๖.๒๘ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๔
 ผ่านเกณฑ์ จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐๐
 ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๐

